

Preporuka Vijeća o sprječavanju podmićivanja i službeno podupiranim izvoznim kreditima

VIJEĆE,

UZIMAJUĆI U OBZIR članak 5. točku b) Konvencije o Organizaciji za gospodarsku suradnju i razvoj od 14. prosinca 1960.;

UZIMAJUĆI U OBZIR Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća [C(76)99/FINAL, kako su izmijenjene i dopunjene] (dalje u tekstu: „Smjernice za multinacionalna poduzeća“) (posebno Poglavlje VII. o borbi protiv podmićivanja, traženja mita i iznudi), Konvenciju o borbi protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama (dalje u tekstu: „Konvencija o borbi protiv podmićivanja“), Preporuku za daljnju borbu protiv podmićivanja stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama [C(2009)159/REV1/FINAL, kako je izmijenjena i dopunjena] (dalje u tekstu: „Preporuka iz 2009.“) (uključujući njezin Prilog II.: Smjernice za dobru praksu u području unutarnjih kontrola, etike i usklađenosti, koji je sastavni dio Preporuke iz 2009.), Preporuku Vijeća o javnoj nabavi [C(2015)2] i Preporuku Vijeća za dionike razvojne suradnje o upravljanju koruptivnim rizicima[C(2016)156];

PREPOZNAJUĆI da se Konvencija o borbi protiv podmićivanja i Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC) međusobno podupiru i nadopunjuju te da ratifikacija i provedba UNCAC-a podupire sveobuhvatan pristup borbi protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama;

NAPOMINJUĆI da se ova Preporuka temelji na iskustvu Pridržateljica u provedbi Preporuke Vijeća o sprječavanju podmićivanja i službeno podupiranim izvoznim kreditima iz 2006. godine [C(2006)163], koju ova Preporuka zamjenjuje, i Akcijske izjave o podmićivanju i službeno podupiranim izvoznim kreditima iz 2006.;

SMATRAJUĆI da je borba protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama prioritetno pitanje, što pokazuje značaj koji se pridaje borbi protiv korupcije na međunarodnim forumima, uključujući G20, te da je Radna skupina za izvozne kredite i kreditnu garanciju prikladan forum za osiguranje provedbe instrumenata OECD-a za borbu protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama koje ostvaruju pogodnosti službene potpore za izvozne kredite;

NAPOMINJUĆI da provedba ove Preporuke u članicama i nečlanicama koje je se pridržavaju (dalje u tekstu: „Pridržateljice“) ni na koji način ne umanjuje odgovornost izvoznika i drugih stranaka u transakcijama koje ostvaruju pogodnosti službene potpore da: (i) poštuju sve mjerodavne zakone i propise, uključujući one namijenjene borbi protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama, ili (ii) daju ispravan opis transakcije za koju se potpora traži, uključujući sva odgovarajuća plaćanja;

na prijedlog Radne skupine za izvozne kredite i kreditnu garanciju:

I. PREPORUČUJE da Pridržateljice poduzmu odgovarajuće mjere za odvratanje od podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama koje ostvaruju pogodnosti službene potpore za izvozne kredite, u skladu s Konvencijom o borbi protiv podmićivanja, UNCAC-om, pravnim sustavom svake Pridržateljice i karakterom izvoznog kredita, ne dovodeći u pitanje prava bilo koje stranke koja nije odgovorna za podmićivanje.

II. SUGLASNO JE da se ova Preporuka primjenjuje na transakcije koje ostvaruju pogodnosti svih vrsta službenih potpora za izvozne kredite, uz uvažavanje činjenice da nisu svi izvozno-kreditni proizvodi pogodni za jedinstvenu provedbu Preporuke. Na primjer, u slučaju polica osiguranja kratkoročnih izvoznih potraživanja po cjelokupnom izvoznom prometu, za više inozemnih kupaca i uz akreditive, Pridržateljice mogu, gdje je to prikladno, provoditi ovu Preporuku na temelju polica osiguranja izvoznih kredita umjesto na temelju transakcija.

III. SUGLASNO JE da, u svrhu ove Preporuke:

- pojam „istovrsne mjere“ uključuje na primjer rješavanje kaznenih djela podmićivanja sporazumima o odgodi kaznenog progona ili nepokretanju kaznenog progona, kao i mjere koje proizlaze iz bilo kakvog formalnog priznanja ili dobrovoljnog vlastitog prijavljivanja, ako takve mjere postoje. Pridržateljica može prilikom razmatranja naknadnih radnji uzeti u obzir uvjete svih istovrsnih mjera dogovorenih s mjerodavnim pravnim tijelom.
- „Multilateralne financijske institucije“ su Afrička razvojna banka, Azijska razvojna banka, Europska banka za obnovu i razvoj, Inter-američka banka za razvoj i Grupacija Svjetske banke.
- pojam „relevantne stranke“ može se odnositi na podnositelja zahtjeva, kupca, korisnika kredita i bilo koju stranku s kojom Pridržateljica ima ili namjerava imati ugovorni odnos. U tom kontekstu, „stranka s kojom Pridržateljica ima ili namjerava imati ugovorni odnos“ odnosi se na bilo koju stranku u izvozno-kreditnoj transakciji s kojom izvozno-kreditna agencija ima ili namjerava imati izravan ugovorni odnos koji proizlazi iz pisanog ugovora ili slične obvezujuće izjave u kojoj se očituje obostrani pristanak Pridržateljice i stranke za sklapanje kreditnog, jamstvenog i/ili osiguravajućeg odnosa, ne uključujući partnere u reosiguranju, sufinanciranju ili kontragaranciji.

Opće mjere za sprječavanje podmićivanja

IV. PREPORUČUJE da svaka Pridržateljica:

1. obavještava izvoznike i, prema potrebi, ostale relevantne stranke o pravnim posljedicama podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama u njezinom pravnom sustavu, uključujući nacionalne zakone koji zabranjuju podmićivanje stranih i domaćih javnih službenika i, ako je primjenjivo, nacionalne zakone koji zabranjuju podmićivanje u privatnom sektoru.
2. potiče izvoznike i, prema potrebi, ostale relevantne stranke na razvijanje, primjenu i dokumentiranje odgovarajućih sustava kontrole upravljanja koji sprječavaju i otkrivaju podmićivanje.
3. podiže svijest o tome da stranke uključene u međunarodne poslovne transakcije moraju poštovati i sve mjerodavne zakone i propise koji zabranjuju podmićivanje u državama ili jurisdikcijama u kojima posluju.
4. promiče odgovorno poslovno ponašanje među strankama podnositeljicama zahtjeva za službenu potporu za izvozne kredite.
5. u okviru svojeg izvozno-kreditnog sustava razvija, primjenjuje i dokumentira odgovarajuće sustave kontrole upravljanja kojima se nastoji odvratiti od podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama i koji su podržani odgovarajućom izobrazbom osoblja, mehanizmima prijavljivanja i postupcima unutarnje revizije.
6. u skladu s nacionalnim zakonodavstvom osmišljava i provodi politike i postupke za otkrivanje vjerodostojnih navoda ili dokaza o podmićivanju u postupku dodjele ili izvršenja izvoznog ugovora tijelima nadležnim za provedbu zakona ako takve politike i postupci još ne postoje.

Provjera

V. PREPORUČUJE Pridržateljicama da provjere i provedu dubinsku analizu svih zahtjeva za službenu potporu za izvozne kredite obuhvaćenih ovom Preporukom radi utvrđivanja koje je zahtjeve potrebno podvrgnuti pojačanoj dubinskoj analizi rizika povezanih s podmićivanjem. U tu svrhu Pridržateljice bi trebale:

1. započeti provjeru u postupku procjene rizika što je ranije moguće.
2. zahtijevati, ako je potrebno, da stranke podnositeljice zahtjeva dostave sve podatke potrebne za provjeru i, prema potrebi, naknadnu pojačanu dubinsku analizu.
3. zahtijevati da izvoznici i, prema potrebi, ostale relevantne stranke dostave izjavu da u transakciji ni oni niti bilo koja fizička ili pravna osoba koja djeluje u njihovo ime u vezi s transakcijom, kao što su zastupnici, ne sudjeluju niti će sudjelovati u podmićivanju:

- a) za izvoznike ili relevantne stranke koje posluju u državi Pridržateljici ili pod njezinom jurisdikcijom, takva bi izjava trebala obuhvatiti podmićivanje stranih i domaćih javnih službenika, kao i podmićivanje u privatnom sektoru ako je ono zabranjeno nacionalnim zakonima Pridržateljice.
 - b) za sve ostale relevantne stranke, takva bi izjava trebala obuhvatiti podmićivanje stranih i domaćih javnih službenika.
4. zahtijevati da izvoznici i, prema potrebi, druge relevantne stranke izjave za sebe i bilo koju fizičku ili pravnu osobu koja djeluje u njihovo ime u vezi s transakcijom, kao što su zastupnici:
- a) vodi li se protiv njih sudski postupak ili, koliko im je poznato, službena istraga državnog odvjetništva zbog kršenja zakona bilo koje države protiv podmićivanja; i/ili
 - b) jesu li u razdoblju od pet godina prije podnošenja zahtjeva bili osuđeni na sudu zbog kršenja zakona bilo koje države protiv podmićivanja, bili podvrgnuti istovrsnim mjerama ili je u okviru javno dostupnog arbitražnog pravorijeka utvrđeno da su sudjelovali u podmićivanju.
5. provjeriti ili zatražiti izjavu da se izvoznici i, prema potrebi, ostale relevantne stranke i bilo koja druga fizička ili pravna osoba koja djeluje u njihovo ime u vezi s transakcijom, kao što su zastupnici, ne nalaze na javno dostupnim popisima osoba isključenih iz sudjelovanja u postupcima neke multilateralne financijske institucije (MFI).
6. zahtijevati da izvoznici i, prema potrebi, ostale relevantne stranke izjave da su provizije i naknade bilo kojoj fizičkoj ili pravnoj osobi koja djeluje u njihovo ime u vezi s transakcijom, kao što su zastupnici, plaćene ili ugovorene isključivo za zakonite usluge.
7. tražiti da se, na zahtjev, obznani: (i) identitet bilo koje fizičke ili pravne osobe koja djeluje u ime izvoznika, kao što su zastupnici, i, prema potrebi, ostalih relevantnih stranaka povezanih s transakcijom; (ii) iznos i svrha plaćenih ili ugovorenih provizija i naknada takvim osobama; i (iii) država ili jurisdikcija u kojoj su provizije i naknade plaćene ili ugovorene.

Ako je potrebno za određenu izvozno-kreditnu transakciju, izjave zatražene u skladu s ovim stavkom Preporuke mogu se ishoditi putem drugih stranaka uključenih u transakciju ako zbog prirode izvozno-kreditnog proizvoda izvozno-kreditna agencija nema ugovorni odnos s izvoznikom ili relevantnom strankom.

Pojačana dubinska analiza

VI. PREPORUČUJE Pridržateljicama da:

1. procijene informacije navedene u obrascu zahtjeva, izjave dostavljene u skladu sa stavkom V. ove Preporuke i sve dubinske analize tih informacija i/ili izjava radi provedbe pojačane dubinske analize transakcije ili stranke uključene u transakciju ako, na primjer, postoji povećani rizik od podmićivanja, Pridržateljica s razlogom smatra da bi podmićivanje moglo biti uključeno u transakciju, Pridržateljica zahtijeva dodatne informacije kako bi se otklonila sumnja na podmićivanje itd.
2. odluče koje će mjere pojačane dubinske analize poduzeti, uključujući na primjer:
 - a) ako je jedna od stranaka uključenih u transakciju osuđena zbog kršenja zakona protiv podmićivanja, podvrgnuta istovrsnim mjerama ili je u okviru javno dostupnog arbitražnog pravorijeka utvrđeno da je sudjelovala u podmićivanju u razdoblju od pet godina prije zahtjeva, provjeru je li ta stranka poduzela, provodila i dokumentirala odgovarajuće interne korektivne i preventivne mjere, kao što su, prema potrebi, zamjena osoba koje su sudjelovale u podmićivanju, donošenje odgovarajućih sustava upravljanja za suzbijanje podmićivanja, provođenje revizije, objava rezultata takvih periodičnih revizija itd.
 - b) provjeru i dokumentiranje nalaze li se dodatne stranke uključene u transakciju na javno dostupnim popisima osoba isključenih iz sudjelovanja u postupcima neke multilateralne financijske institucije.

- c) u slučaju da takve informacije već nisu zatražene tijekom provjere i dubinske analize zahtjeva, traženje da se, na zahtjev, obznani: (i) identitet bilo koje fizičke ili pravne osobe koja djeluje u ime izvoznika, kao što su zastupnici, i, prema potrebi, ostalih relevantnih stranaka povezanih s transakcijom; (ii) iznos i svrha plaćenih ili ugovorenih provizija i naknada takvim osobama; i (iii) država ili jurisdikcija u kojoj su provizije i naknade plaćene ili ugovorene.
- d) provjeru jesu li visina plaćenih ili ugovorenih provizija i naknada, namjena takvih pristojbi i naknada, kao i mjesto takvih plaćanja, primjereni i namijenjeni isključivo za zakonite usluge.
- e) proširenje dubinske analize na druge stranke uključene u transakciju, uključujući na primjer zajedničke pothvate i konzorcijske partnere, te traženje informacija o stvarnom vlasništvu i financijskom stanju bilo koje od stranaka u transakciji.
- f) razmatranje svih javno dostupnih izjava ili izvještaja koje je objavila Nacionalna kontaktna točka (NKT) po zaključenju postupanja u konkretnim slučajevima prema Smjernicama za multinacionalna poduzeća.

Procjena i odlučivanje

VII. PREPORUČUJE Pridržateljicama da procijene informacije dobivene provjerom, dubinskom analizom i/ili pojačanom dubinskom analizom transakcije ili stranke uključene u transakciju te odluče hoće li zatražiti dodatne informacije, odbiti zahtjev za službenu potporu ili dodijeliti službenu potporu. U tom smislu, Pridržateljice trebaju:

1. obavijestiti bez odgode svoja tijela za provedbu zakona ako prije odobrenja službene potpore za izvozni kredit saznaju za vjerodostojan navod ili dokaz o podmićivanju u postupku dodjele ili izvršenja izvoznog ugovora.
2. odbiti zahtjev za službenu potporu za izvozni kredit ako se provjerom, dubinskom analizom i/ili pojačanom dubinskom analizom zaključi da je bilo podmićivanja u transakciji i/ili ako nisu dostavljene potrebne izjave u skladu sa stavkom V. ove Preporuke.
3. ako se namjerava odobriti potpora, odlučiti je li potrebno ispuniti kakve uvjete prije ili nakon konačne odluke o dodjeli službene potpore, uključujući na primjer:
 - a) jamstva, u odgovarajućoj dokumentaciji, da će Pridržateljica biti obaviještena o svim bitnim promjenama u odnosu na izjave dostavljene u skladu sa stavkom V. ove Preporuke;
 - b) jamstva, u odgovarajućoj dokumentaciji, da se izvoznici i, prema potrebi, ostale relevantne stranke i bilo koja druga fizička ili pravna osoba koja djeluje u njihovo ime u vezi s transakcijom, kao što su zastupnici, pridržavaju i da će se pridržavati svih mjerodavnih zakona i propisa kojima se zabranjuje podmićivanje u državi ili jurisdikciji u kojoj posluju; i
 - c) prava na reviziju ili provjeru sustava upravljanja i kontrole stranke, transakcije za koju je odobrena potpora, uključujući sva odgovarajuća plaćanja, itd.

Mjere nakon odluke o dodjeli potpore

VIII. PREPORUČUJE Pridržateljicama da nakon dodjele službene potpore za izvozni kredit poduzmu sljedeće mjere, ako je primjenjivo:

1. obavijeste bez odgode svoja tijela za provedbu zakona ako saznaju za vjerodostojan navod ili dokaz o podmićivanju u postupku dodjele ili izvršenja izvoznog ugovora.
2. poduzmu odgovarajuće mjere, u skladu sa svojim nacionalnim zakonima i bez dovođenja u pitanje prava bilo koje stranke koja nije odgovorna za podmićivanje, kao što su pojačana dubinska analiza, uskrata plaćanja, obeštećenje ili povrat isplaćenih iznosa, ako je, u odnosu na transakciju, jedna od uključenih stranaka osuđena za kršenje zakona protiv podmićivanja, podvrgnuta istovrsnim mjerama ili je u okviru javno dostupnog arbitražnog pravorijeka utvrđeno da je sudjelovala u podmićivanju.
3. provedu dodatnu dubinsku analizu ako se pojavi opravdana sumnja da bi podmićivanje moglo biti uključeno u transakciju (na primjer, medijska priopćenja iz pouzdanog izvora, informacije stranaka

uključenih u transakciju, informacije prijavitelja nepravilnosti itd.).

Izviješćivanje i praćenje

IX. PREPORUČUJE Pridržateljicama da:

1. objave izjavu o politici nacionalne izvozno-kreditne agencije u pogledu podmićivanja i druge povezane izjave o politici ili načela mjerodavna za provedbu ove Preporuke.
2. prate i s vremenom ocjenjuju iskustvo s ovom Preporukom na nacionalnoj razini te razmjenjuju iskustva i dobru praksu s drugim Pridržateljicama.
3. nastave unaprjeđivati i poboljšavati postupke na nacionalnoj razini za odvrćanje od podmićivanja i suzbijanje podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama te potiču svoje izvozno-kreditne agencije na izdvajanje odgovarajućih sredstava za tu svrhu.
4. izviješćuju Radnu skupinu za izvozne kredite i kreditnu garanciju (ECG) o naknadnim (*ex post*) informacijama o transakcijama u kojima je bilo podmićivanja u postupku dodjele ili izvršenja izvoznog ugovora koje je rezultiralo osudom za kršenje zakona protiv podmićivanja ili istovrsnim mjerama protiv jedne od stranaka uključenih u transakciju ili u kojima je za jednu od tih stranaka u okviru javno dostupnog arbitražnog pravorijeka utvrđeno da je sudjelovala u podmićivanju, uključujući dotičnu stranku, kao i odgovarajućim radnjama koje je poduzela Pridržateljica u skladu sa svojim nacionalnim zakonima o takvim otkrićima.
5. prikupljaju iskustva o primjeni ove Preporuke putem redovnih izvještaja i razmjene informacija o radnjama koje su poduzele Pridržateljice u borbi protiv podmićivanja stranih i domaćih javnih službenika i podmićivanja u privatnom sektoru u međunarodnim poslovnim transakcijama koje ostvaruju pogodnosti službene potpore za izvozne kredite, radi unaprjeđenja zajedničke prakse, razvoja smjernica i promicanja jedinstvene provedbe ove Preporuke.

X. POZIVA glavnog tajnika na širenje ove Preporuke.

XI. POZIVA Pridržateljice na širenje ove Preporuke na svim razinama vlasti.

XII. POZIVA ne-Pridržateljice da uzmu u obzir i pridržavaju se ove Preporuke, koja podliježe reviziji Radne skupine za izvozne kredite i kreditnu garanciju.

XIII. NALAŽE Radnoj skupini za izvozne kredite i kreditnu garanciju da:

1. služi kao forum za razmjenu informacija o međunarodnim aktivnostima mjerodavnih dionika u borbi protiv podmićivanja, uključujući Radnu skupinu protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama, te kako se Konvencija o borbi protiv podmićivanja i Preporuka iz 2009. uzimaju u obzir u nacionalnim sustavima službeno podupiranih izvoznih kredita;
2. prati međunarodne aktivnosti u borbi protiv podmićivanja i nove trendove koji mogu utjecati na međunarodne poslovne transakcije koje ostvaruju pogodnosti službene potpore za izvozne kredite;
3. uspoređuje i mapira razmijenjene informacije te nastavi s prikupljanjem iskustava o praktičnoj primjeni ove Preporuke, radi razmatranja daljnjih koraka za odvrćanje od podmićivanja i suzbijanje podmićivanja stranih i domaćih javnih službenika i podmićivanja u privatnom sektoru u međunarodnim poslovnim transakcijama koje ostvaruju pogodnosti službene potpore za izvozne kredite; i
4. prati provedbu ove Preporuke te o tome izvijesti Vijeće najkasnije pet godina nakon njezina usvajanja i redovito nakon toga, prije svega radi preispitivanja njezine relevantnosti i primjenjivosti, te potrebe za izmjenama i dopunama s obzirom na iskustva koja su prikupile Pridržateljice.